Vägledning för hantering av spillvatten från tandvårdsverksamheter

Vägledningen är ett komplement till "Riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter", kallad "Näckrosen". Syftet är att minska mängden oönskade ämnen och föroreningar i spillvattnet och därmed bidra till en bättre miljö.

Kommunala reningsverk är byggda för att ta emot och rena spillvatten av hushållskvalitet. Spillvatten från industrier och andra verksamheter kan ha föroreningar som skadar reningsprocessen och ledningsnätet samt riskerar att följa med det renade spillvattnet ut i naturen. En del föroreningar hamnar också i avloppsslammet vilket begränsar möjligheten för ytterligare behandling och avsättning, som exempelvis att återföra slammet till åkermark.

Vägledningen vänder sig till tandvårdsverksamheter och fokuserar främst på att minska utsläpp av kvicksilver och silver från amalgam. Utsläppen beror både på bristfällig avskiljning i amalgamavskiljare och felaktig hantering av avfall. Tandvårdsverksamheter har krav på egenkontroll, vilket innebär att verksamheten ska ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att anläggningen hålls i gott skick för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön.

Så här kan du minska tungmetaller i spillvatten från tandvårdsverksamheter:

Amalgamavskiljare
- Samtliga stolar och diskho och/eller vask där amalgamkontaminerad utrustning rengörs är anslutna till amalgamavskiljare
- Handfat på patienttoalett är anslutet till amalgamavskiljare
- Amalgamavskiljaren är godkänd enligt kraven i ISO-standarden för amalgamavskiljare (SS-EN ISO 11143:2008)
- Amalgamavskiljaren installeras, byts och/eller rengörs, desinficeras och sköts i enlighet med tillverkarens föreskrifter
- Amalgamavskiljaren är försedd med flödesbegränsare
- Amalgamavskiljaren klarar av att rena minst 95 % av ingående halt kvicksilver

Skötsel av amalgamavskiljare
- Funktionskontroll av amalgamavskiljarens system görs minst en gång per år och dokumenteras
- Tömning av avskiljaren och tillhörande vattenlås sker enligt tillverkarens skötselråd
- Om våta system används utförs kontroll av sugsystemet enligt tillverkarens skötselråd
- Invändig kontroll av bufferttankar och/eller utjämningstankar görs enligt tillverkarens skötselråd
- Desinfektionsmedel används dagligen för att förhindra bakterietillväxt. Desinfektionsmedlet är anpassat för den typ av system som används och tillsättas i tillräcklig mängd
- Inga kemikalier eller andra ämnen som riskerar att lösa ut kvicksilver hålls i vask kopplad till amalgamavskiljare
- Amalgamförorenad utrustning rengörs vid vask ansluten till amalgamavskiljare och är fri från amalgam innan rengöring i diskmaskin. Diskmaskin är inte kopplad till amalgamavskiljare och diskmedel som inte löser ut kvicksilver används

VA-huvudmännen Eskilstuna Energi och Miljö AB och SEVAB Strängnäs Energi AB, Gästrike Vatten AB, Karlstad Kommun, Tekniska verken i Linköping AB (publ), Nodra AB, Uppsala Vatten och Avfall AB, Mälarenergi Vatten AB och Örebro Kommun har via en arbetsgrupp arbetat fram vägledningen.

- Driftstörningar i amalgamavskiljare och/eller sugsystem utreds omedelbart och åtgärdas. Avvikelser av betydelse dokumenteras
- Avfall som uppstår i samband med ovan nämnda punkter omhändertas som farligt avfall

Avloppsledningar och sanering

- Vattenlås på tvättställ och vask i mottagningsrum, på patienttoalett samt golvbrunn töms vid behov för att minimera utsläpp av kvicksilver
- Samtliga avloppsledningar på tandvårdsmottagningen är märkta med varningsetikett för kvicksilver
- Sanering sker om tandvårdsmottagningen funnits i många år, eller om desinfektion inte utförts under längre tid. Sanering utförs med högtrycksspolning genom säker spolning
- Vid sanering av avloppsledningar krävs en anmälan till miljöskyddsenhet samt information till VA-huvudman senast sex veckor innan saneringen påbörjas
- Vid utbyte/nyinstallation av avloppsrör bör lättrengörbara rör av plast eller rostfritt stål väljas
- Vid byte från torrt till vått system för amalgamavskiljare bör eventuella kopparledningar bytas ut alternativt saneras vart femte år
- Vid nedläggning av tandvårdsverksamhet ska samtliga avloppsledningar saneras eller bytas ut

Provtagning av spillvatten från tandvårdsverksamheter

Provtagning av utgående vatten efter avskiljare ska göras minst en gång per år. Kontakta din leverantör av amalgamavskiljare för hjälp med provtagning och tolkning av resultat. Kvicksilverhalten i spillvattnet vid anslutningspunkt till det kommunala ledningsnätet ska vara maximalt **0,1 µg/l.**

VA-huvudmännen Eskilstuna Energi och Miljö AB och SEVAB Strängnäs Energi AB, Gästrike Vatten AB, Karlstad Kommun, Tekniska verken i Linköping AB (publ), Nodra AB, Uppsala Vatten och Avfall AB, Mälarenergi Vatten AB och Örebro Kommun har via en arbetsgrupp arbetat fram vägledningen.